

ODEMKNAĆ (16) *vb pf*

o oraz e jasne.

inf odemknąć (4). ◇ *fut* 3 sg odemknie (4). ◇ *praet* 1 sg *m* -m odemknął (2). ◇ 3 sg *m* odemknął (1). *f* odemknęła (2). ◇ *imp* 2 sg odemkni (1). ◇ *con* 3 sg *m* by odemknął (1). ◇ *part praet act* odemknąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. Otworzyć; aperire PolAnt (13) :

a. O pomieszczeniach (10) :

odemknąć komu (2): *RejKup* e7; Nie czeka aż mu Dzwonik poránu odemknie: W nocy fię on íam oknem ábo dżiurą wemknie. *KlonWor* 9.

odemknąć co [= *to, co ma zamknięcie*] (3): *anym odemknał Cownathy mnyeyszey ZapWar 1532 nr 2415; A odemkny íobie íkrzynie. Y wezmy íobie czo raczys RejKup e7; KlonWor 5.*

odemknąć co [= *zamek, drzwi itp.*] (3): *Ale miáł z nas obu mocy ten ífty niecnotá/ Wydárł íe nam/ y wyíkczył/ odemknąwłszy wrotá. KochZuz A4; KlonWor 34. Cf odemknąć co czym.*

odemknąć co czym (1): *yakom ya nyedodal noza nyebosczykowy vawrzynczeyv Czaykowskyemv do vyeze any schya themtho nozem vylamal szwyeze any clothk them nozem odemknał ZapWar 1527 nr 2324.*

W przeciwstawieniu: »odemknąć ... zamknąć« (2): *Y wložę klucz domu Dawidowego ná ramię íego/ że odemknie/ á nikt nie zámknie/ zás zámknie/ á nikt nieodemknie. BudBib Is 22/22.*

Przen [co komu] (1) : *to włafny vrząd był Piotrá í. [...]/ áby on [...] kluczmi íobie poruczonymi niebo im odemknął WuJNT 429.*

b. O czymś zamkniętym w pomieszczeniu; przen [co] (2) : *kyedy ona porodzyła íyna bozego otedycz odemknála myłofyerdzye boíkye ktore bylo zdawna zamknyono PatKaz II 50, 50.*

c. O oczach; przen (1) :

Zwrot: »oczy odemknąć« = *zrozumieć, poznać* (1): *Dopierom przyízedł ku íobie Pan to w piełgrzymíkiey ofobie. (-) Íam dopierz oczy odemknął Teníci MWilkHist K3.*

2. Oddalić (3) :

odemknąć czego (1): *Ale reieítr [kolejności spraw sądowych] rozumieć trzebá ten, który publikuią wczás ná Séymie [...]. Y w mnieyízych Díítrictíeích odmięnić y odemknąć Reieístru [tj. przesunąć sprawę zarejestrowaną na dalsze miejsce] łácno. SarnStat 1294.*

a. O miejscu [od czego] (1) : *Naprzod Ze amowendo milite^m afinibus sine intotum sine in parte, to íest zostawiwszy íakie to dla przygody íakiey nagłei. Íeslize non in totum tedy acz nic odemknąć od Granic propter ansam. ActReg 148; [A ták naprzod íiárkę przyítaw w gárncu do ognía/ [...] gdy íe roíplynie/ odemkni íą od ognía trochę SienHerb 592a].*

b. O czasie: odroczyć (1) :

Zwrot: »czasu odemknąć« (1): *Pofel niehcze czaíu odemknąć. RejKup e7.*

Synonimy: **1.** *ódetkać, odewrzeć;* **2.b.** *odelżyć, odłóżyć, odwlec, przedłużyć, zamieszkać, zawiesić.*

Formacje współrdzenne cf MKNAĆ.

Cf **ODEMKNIONY**

